

Ruben Willaert
restauratie & archeologie

Tijputstraat

Dentergem, West-Vlaanderen

2025G125

ARCHEOLOGIENOTA

VERSLAG VAN RESULTATEN

BUREAUONDERZOEK

RUBEN WILLAERT NV

8200 SINT-MICHIELS-BRUGGE

TEN BRIELE 14 | BUS 15

AUTEUR:

Aaron Willaert

© Ruben Willaert NV, Sint-Michiels-Brugge, 2025

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert NV. Ruben Willaert NV aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

INHOUDSTAFEL	1
INLEIDING	2
1. BUREAUONDERZOEK [BO]	3
1.1 BESCHRIJVEND GEDEELTE	3
1.1.1 Administratieve gegevens	3
1.1.2 De onderzoeksopdracht	5
1.1.3 Het projectgebied	6
1.2 ASSESSMENT	8
1.2.1 Landschappelijk kader	8
1.2.2 Historisch kader	13
1.2.3 Archeologisch kader	20
1.3 SYNTHESE FASE BUREAUONDERZOEK	24
BIBLIOGRAFIE	i
BIJLAGE	ii

INLEIDING

De initiatiefnemer plant het uitgraven van een gracht in Dentergem, provincie West-Vlaanderen. De totale oppervlakte van het projectgebied bedraagt 18 008 m², over het volledige projectgebied zijn bodemingrepen voorzien.

Het projectgebied situeert zich volgens het gewestplan in een zone bestemd als agrarisch gebied. Het plangebied situeert zich noch binnen een vastgestelde archeologische zone, noch binnen een archeologische site, noch binnen een gebied waar geen archeologie te verwachten valt. Deze archeologienota wordt opgemaakt omdat de gecombineerde oppervlakte van de geplande bodemingrepen meer dan 5000 m² bedraagt.

RUBEN WILLAERT NV is aangesteld om deze archeologienota in de eerste plaats door middel van een bureaustudie op te maken met het oog op een advies naar uitgesteld vooronderzoek, werfbegeleiding, of vrijgave van het terrein.

1. BUREAUONDERZOEK [BO]

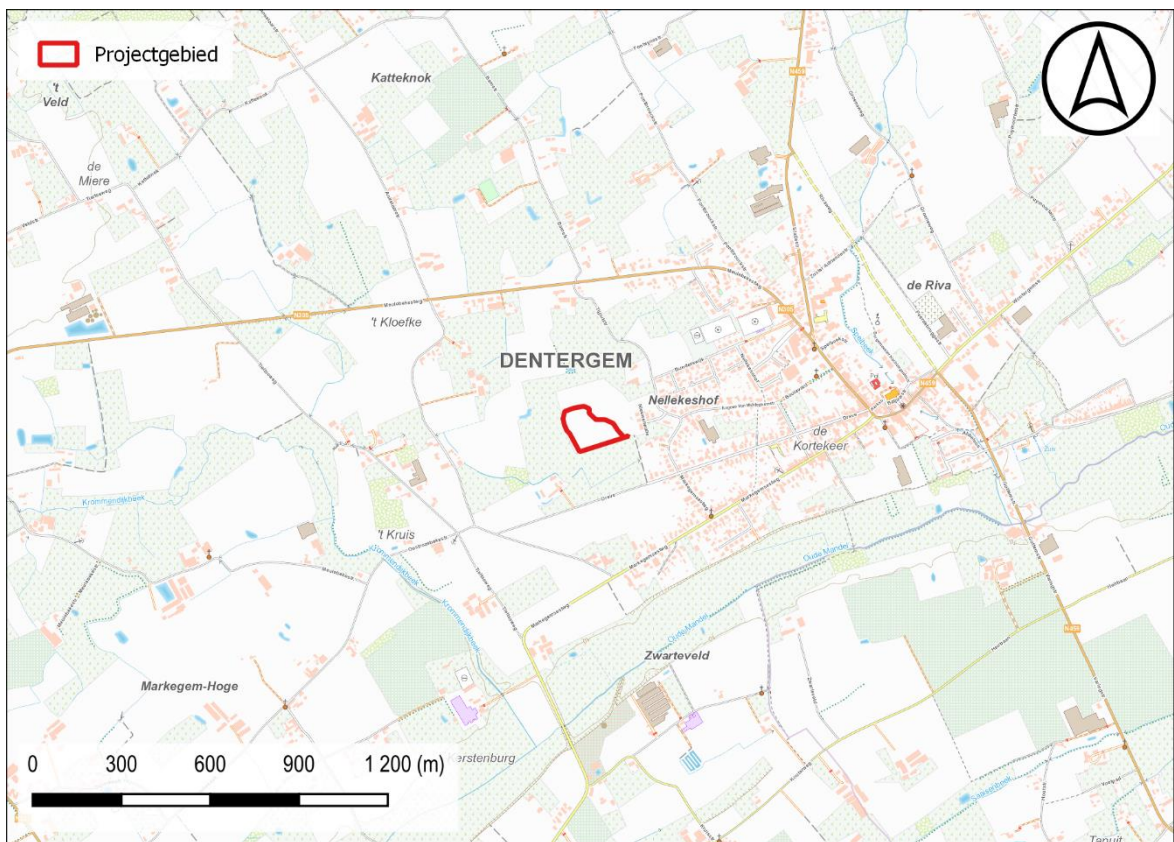
1.1 BESCHRIJVEND GEDEELTE

1.1.1 Administratieve gegevens

PROJECTCODE	2025G125	
ERKENNINGSNUMMER	OE/ERK/ARCHEOLOOG/2015/0069	
<i>BOUNDING GEOMETRY</i>	X ₁ : 82176	Y ₁ : 183974
	X ₂ : 82460	Y ₂ : 184177
KADASTER	Dentergem, Afdeling 1, Sectie C nr's: 438 ^e , 365c, 361m, 366b Figuur 1	
GEOGRAFISCHE INPLANTING	Figuur 2	
OPZET INITIATIEFNEMER	Figuur 4	

Figuur 1: Situering projectgebied t.a.v. GRB-basiskaart (© geopunt)

Figuur 2: Situering projectgebied t.a.v. topografische kaart van België (© geopunt)

1.1.2 De onderzoeksopdracht

1.1.2.1 *Vraagstelling met betrekking tot het onderzochte gebied*

“Het archeologisch vooronderzoek beoogt vast te stellen of er een archeologische site aanwezig is op een terrein, wat de karakteristieken en de bewaringstoestand van deze site zijn, wat haar relatie is met het landschap, welke waarde ze heeft, en hoe ermee moet omgegaan worden in het kader van bodemingrepen en wetenschappelijk onderzoek.”
– CGP 4.0; p. 28

Op basis van verscheidene parameters, zoals de nog aanwezige erfgoedwaarden, de landschapshistoriek, topografie, geomorfologie, bodemgebruik, vegetatie, en ingreephistoriek, wordt een waardering van het archeologisch potentieel binnen het afgebakende projectgebied opgesteld. Hiertoe wordt een stapsgewijze onderzoeksprocedure doorlopen, waarbij de vraagstelling steeds teruggekoppeld wordt naar volgende kernpunten:

- Wat is de trefkans op intact bewaarde archeologische aanwijzingen?
- Wat zijn de geplande ingrepen in functie van de werkzaamheden? Zullen de werken eventuele vindplaatsen bedreigen?

1.1.2.2 *Werkwijze en strategie van het vooronderzoek fase BO*

RUBEN WILLAERT NV werd aangesteld om deze archeologienota in de eerste plaats door middel van een bureauonderzoek op te maken. Dit bureauonderzoek werd uitgevoerd onder leiding van een erkend archeoloog van Ruben Willaert NV. De aard van de werken werd tijdens het bureauonderzoek afgewogen tegen de voorhanden zijnde gegevens relevant voor het projectgebied op bodemkundig, landschappelijk, historisch-cartografisch en archeologisch vlak.

De archeologienota werd opgemaakt middels *Office*- en *Adobe*-software. Het bijhorend kaartmateriaal werd aangemaakt in een GIS-omgeving. Hierin werden de ontwerpplannen ingeladen en geprojecteerd ten opzichte van diverse kaartlagen die raadpleegbaar zijn op geopunt.be, dov.vlaanderen.be, geo.onroerenderfgoed.be, cartesius.be en de website van de centraal archeologische inventaris [CAI]¹. De geraadpleegde literatuur, de digitale bronnen en het kaartmateriaal zijn te vinden in de bijlage.

¹ De Centrale Archeologische Inventaris is een inventaris van tot nog toe gekende archeologische vindplaatsen en andere sites met erfgoedwaarde; onder dezelfde noemer verzamelen we alle opgestelde archeologienota's vanaf 2015.

1.1.3 Het projectgebied

1.1.3.1 Archeologische voorkennis

Binnen de grenzen van het projectgebied vond in het verleden nog geen archeologisch (voor)onderzoek plaats.

1.1.3.2 Ruimtelijke situering

Het projectgebied is gelegen in Dentergem, in de provincie West-Vlaanderen. De dorpskern van Dentergem situeert zich op ca. 1 km ten oosten. Het projectgebied is omgeven door akkerlandpercelen. Iets verder ten oosten ligt de Tijputstraat met de aangrenzende wijk Nieuwenwalle.

Figuur 3: Situering plangebied t.a.v. meest recente orthofotomozaïek (©Geopunt)

1.1.3.3 Geplande bodemingrepen

De opdrachtgever plant de uitgraving van een nieuwe gracht van 108 m² langs de zuidzijde van het projectgebied. De gewonnen grond zal verspreid worden op het aangrenzende terrein van ca. 17 900 m². De grond zal gewoon op het bestaande maaiveld gegooid worden en nadien ingeploegd. Nergens zal de teelaarde afgegraven worden.

Figuur 4: Geplande werken weergegeven op de meest recente luchtopname (Bron: Geopunt).

1.2 ASSESSMENT

1.2.1 Landschappelijk kader

Het plangebied is gelegen in de zandleem- en leemstreek.

Dentergem is gelegen op het overgangsgebied van het zandlemige plateau van Tielt richting de vallei van de Oude Mandel. De Oude Mandel is zelf een fossiele rivierloop van de Leie. Opvallend is de brede vlakte langsheen de Leie en haar beken. De vlakte van de Leie wordt van haar huidige alluviale vlakte gescheiden door een steilrand die duidelijk zichtbaar is in het landschap. De vlakte van de Leie maakt deel uit van de Vlaamse Vallei die morfologisch gekenmerkt wordt door een relatief vlak reliëf. Tijdens de beginfase van het Peniglaciaal heeft de Leie een grote laterale uitbreiding gekend waardoor de volledige breedte van de vallei werd ingenomen. Aan dit sedimentatiepatroon komt een eind in het Tardiglaciaal dat wordt gekenmerkt door een beduidende klimaatsverbetering, op enkele koude fases na. Belangrijk is een hervatting van fluviale activiteit met in een eerste fase een uitschuring van de huidige valleien. De rivieren nemen een meanderend patroon aan waarbij zowel de Oude Mandel als de Leie een *underfit river* worden die in een bovenmaatse vallei vloeit.

De afwatering in de omgeving van het plangebied gebeurt in essentie vanaf het plateau van Tielt richting de Oude Mandel. Het projectgebied situeert zich op de rand van de beekvallei van een zijtak van de Krommedijkbeek. Centraal binnen de projectgrenzen is duidelijk een bescheiden depressie waar te nemen die vermoedelijk een restant is van een voormaleige zijtak van de beek die verder ten zuiden ligt. Het projectgebied situeert zich op een hoogteligging van ca. 12.7 tot 13.5 + m TAW en hellt duidelijk af naar het centrum.

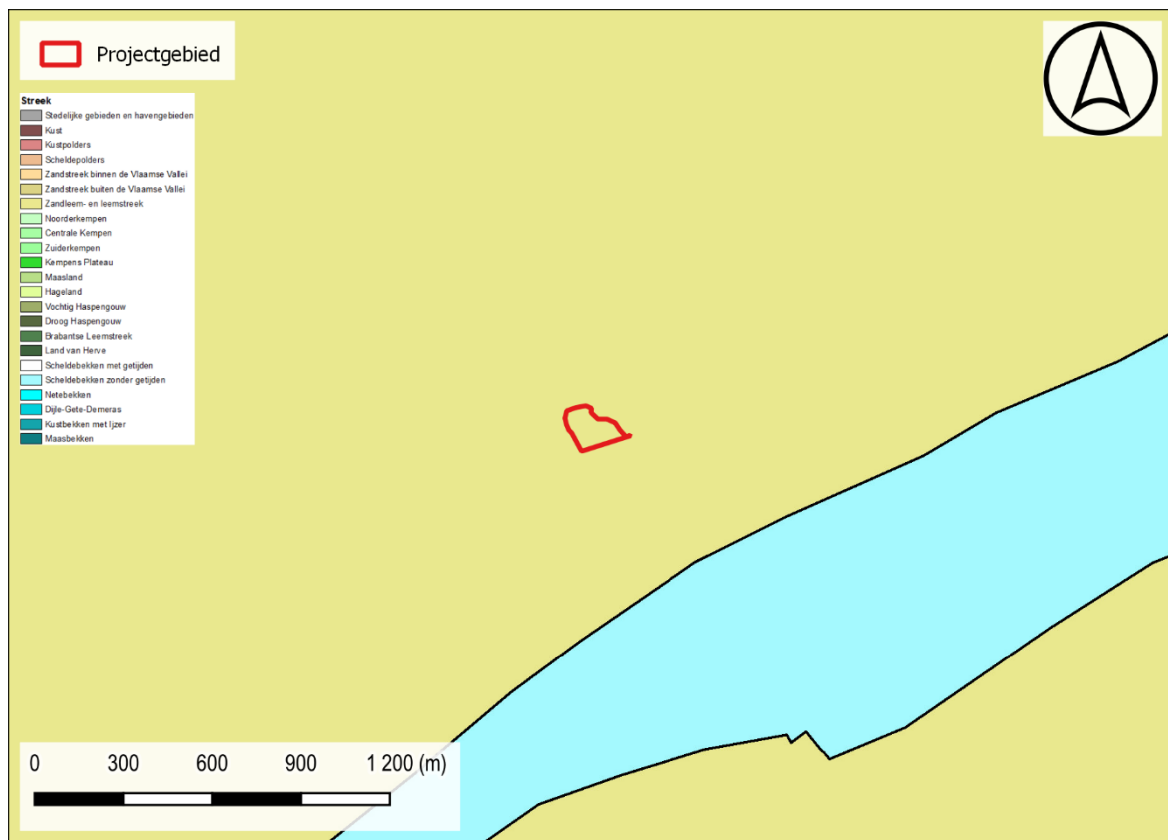
Het projectgebied is gelegen in het **Lid van Aalbeke (Formatie van Kortrijk)**. Deze formatie bestaat hoofdzakelijk uit mariene kleiige sedimenten, die weinig macrofossielen bevatten en is de eerste afgezette formatie van het Vroeg-Eoceen (54,8 Ma – 49,0 Ma). Over het algemeen worden de afzettingen siltiger of zandiger (ondieper afzettingsmilieu) naar het zuidoosten toe en homogeen kleiiger naar het noorden en noordoosten toe (dieper afzettingsmilieu). De Formatie van Kortrijk wordt ingedeeld in vier leden; van onder naar boven: het Lid van Mont-Héribu, het Lid van Saint-Maur, het Lid van Moen en het Lid van Aalbeke. Het Lid van Mont-Héribu rust op de Groep van Landen.

Het Lid van Aalbeke is een fijnsiltige homogene klei, afgezet in een rustig open-shelf milieu. Het manifesteert zich vaak als een grijze plastische klei die soms fossielen, zandsteenconcreties en laagjes grijs zand bevat. Deze klei wordt uitgebaat voor vervaardiging van bakstenen, dakpannen en siertegels.

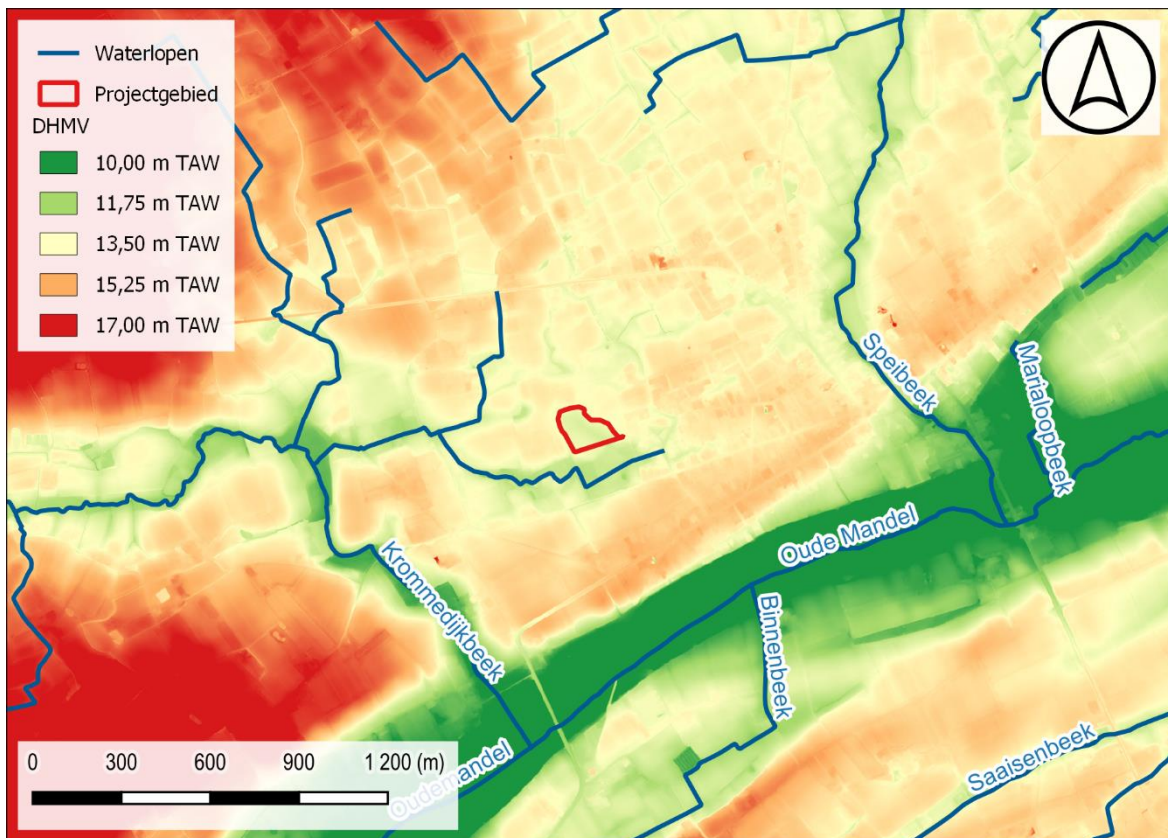
Het projectgebied is gelegen in het **Quartair Type 6**. Dit type bestaat uit een basis van fluviale afzettingen van het Eemiaan gevolgd door fluviale afzettingen van het Weichseliaan. De top bestaat uit een eolische afzetting van het Weichseliaan tot mogelijk Vroeg-Holoceen (zand tot zandleem). Binnen deze afzetting kunnen hellingsafzettingen voorkomen en deze afzetting kan lokaal afwezig zijn.

Het bodemtype **Ldc** is een matig natte zandleembodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont. De bouwvoor is donker grijsbruin en onder de Ap komt een bleekbruin uitgeloopte horizont voor die aan de contactzone met de textuur B zwakke roestverschijnselen vertoont. De textuur B is verbrokken, sterk gevlekte en door

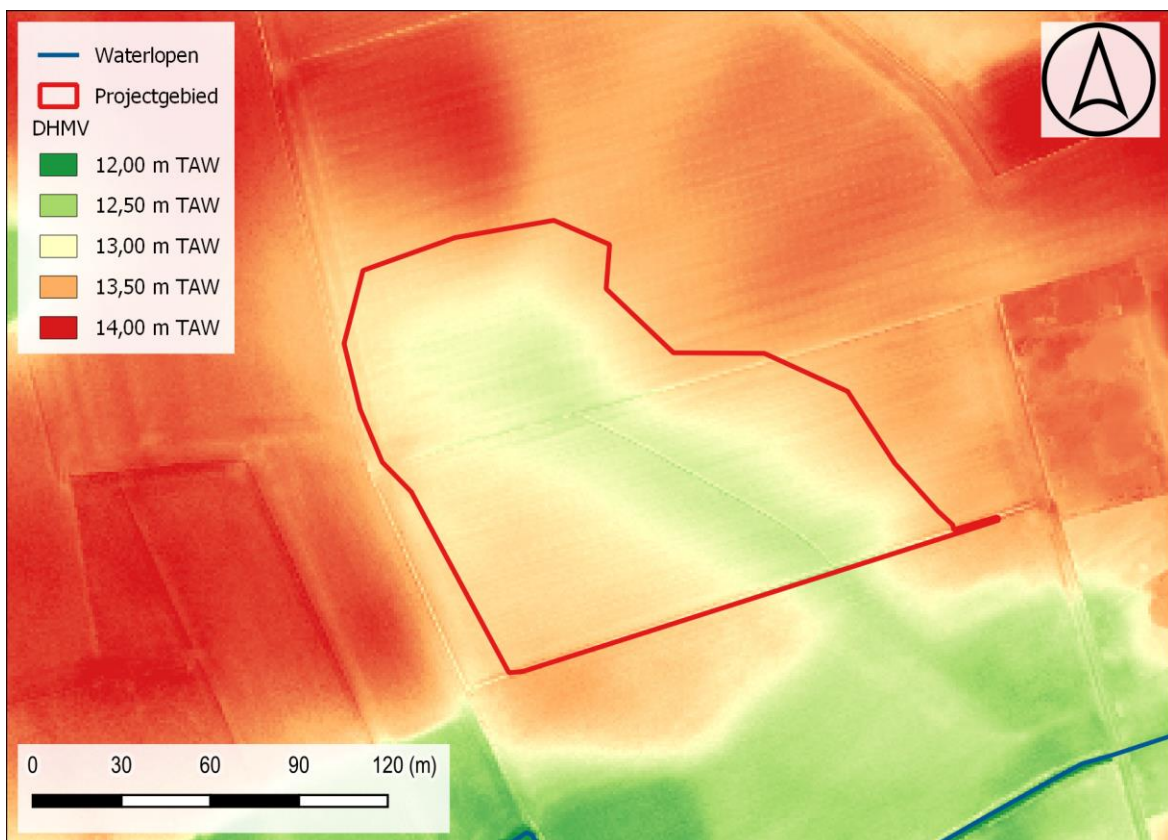
oxidoreductieverschijnselen met bruinrode en grijze vlekken doorweven. Het materiaal wordt soms zwaarder of zandiger in de diepte. Op wisselende diepte komt dikwijls het Tertiair substraat voor. Roestverschijnselen beginnen globaal in het bovenste deel van de textuur B.

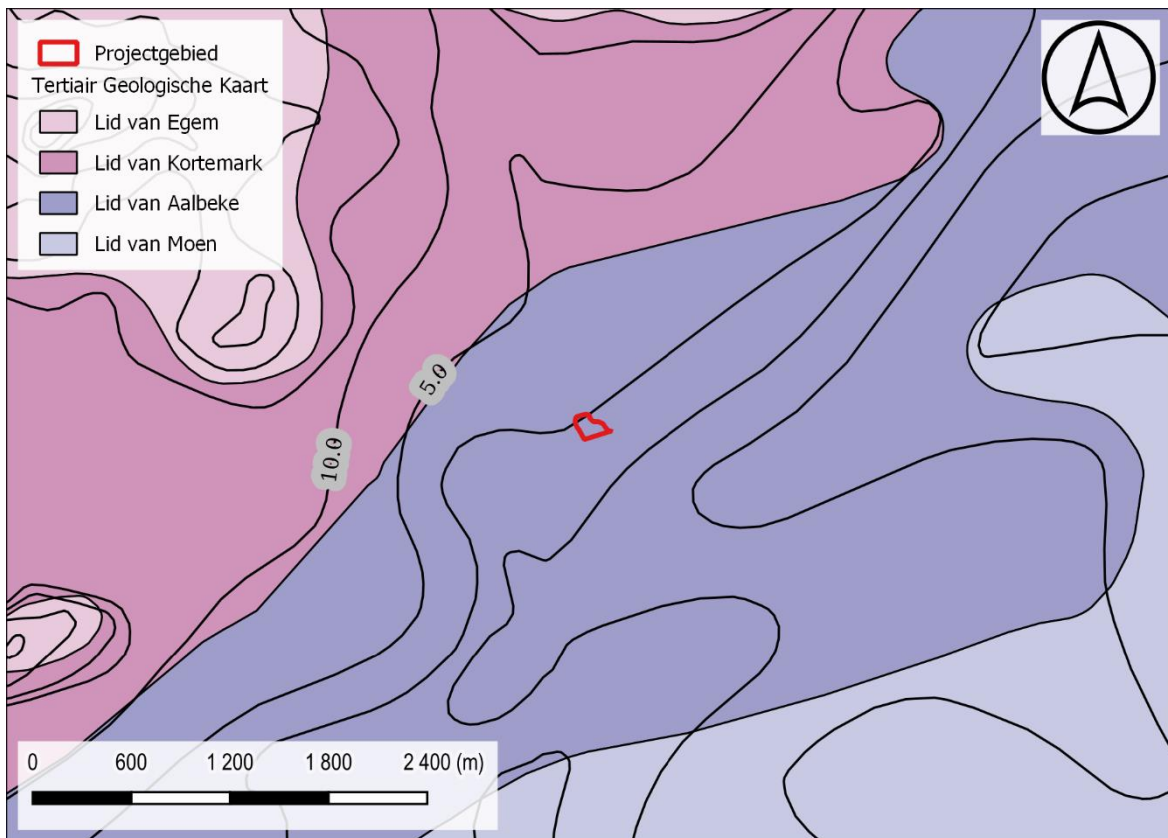
Figuur 5: Situering projectgebied t.a.v. de Traditionele Landschappenkaart (Bron: Geopunt).

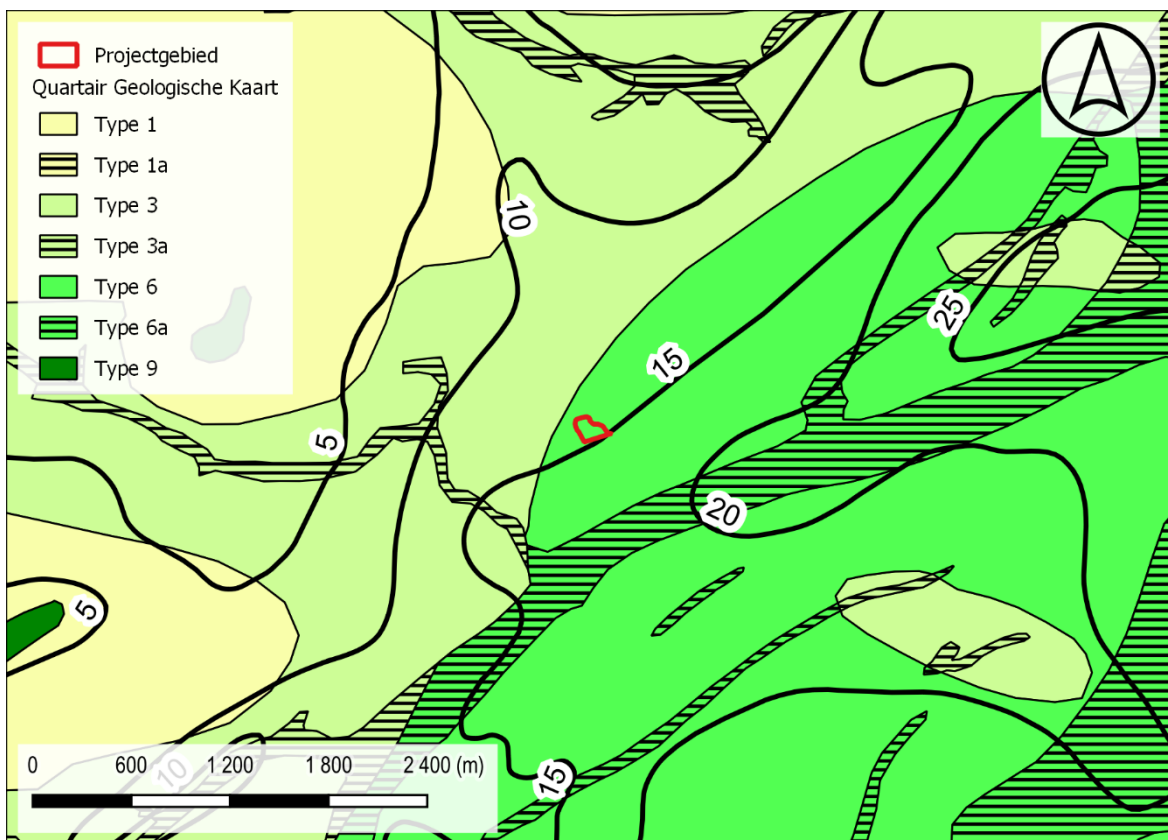
Figuur 6: Situering projectgebied t.a.v. Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (II) d.d. 2014 (© geopunt)

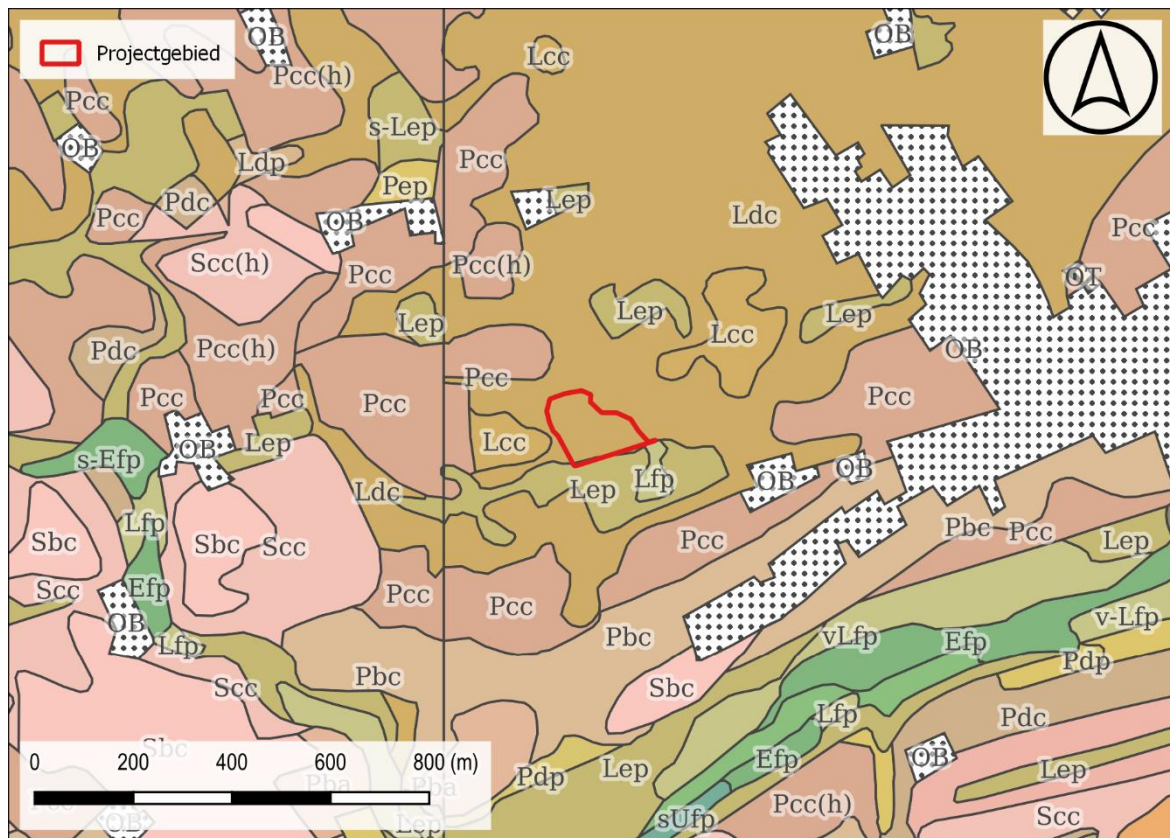
Figuur 7: Situering projectgebied t.a.v. Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (II) d.d. 2014 (© geopunt)

Figuur 8: Situering projectgebied t.a.v. Tertiair geologische kaart (© geopunt)

Figuur 9: Situering projectgebied t.a.v. Quartair geologische kaart (© geopunt)

1.2.2 Historisch kader

De locatie van het plangebied, op iets hoger gelegen terrein op de rand van een beekvallei en op het rivierterras van de Oude Mandel, moet een zekere aantrekkingskracht gehad hebben op groepen jager-verzamelaars. Mogelijk verliet de neolithische mens de omliggende heuvel- en terrasnederzettingen die hij als permanente woonplaats gebruikte, regelmatig om de zones van de valleien bijvoorbeeld de omgeving af te stropen op zoek naar jachtbuit.

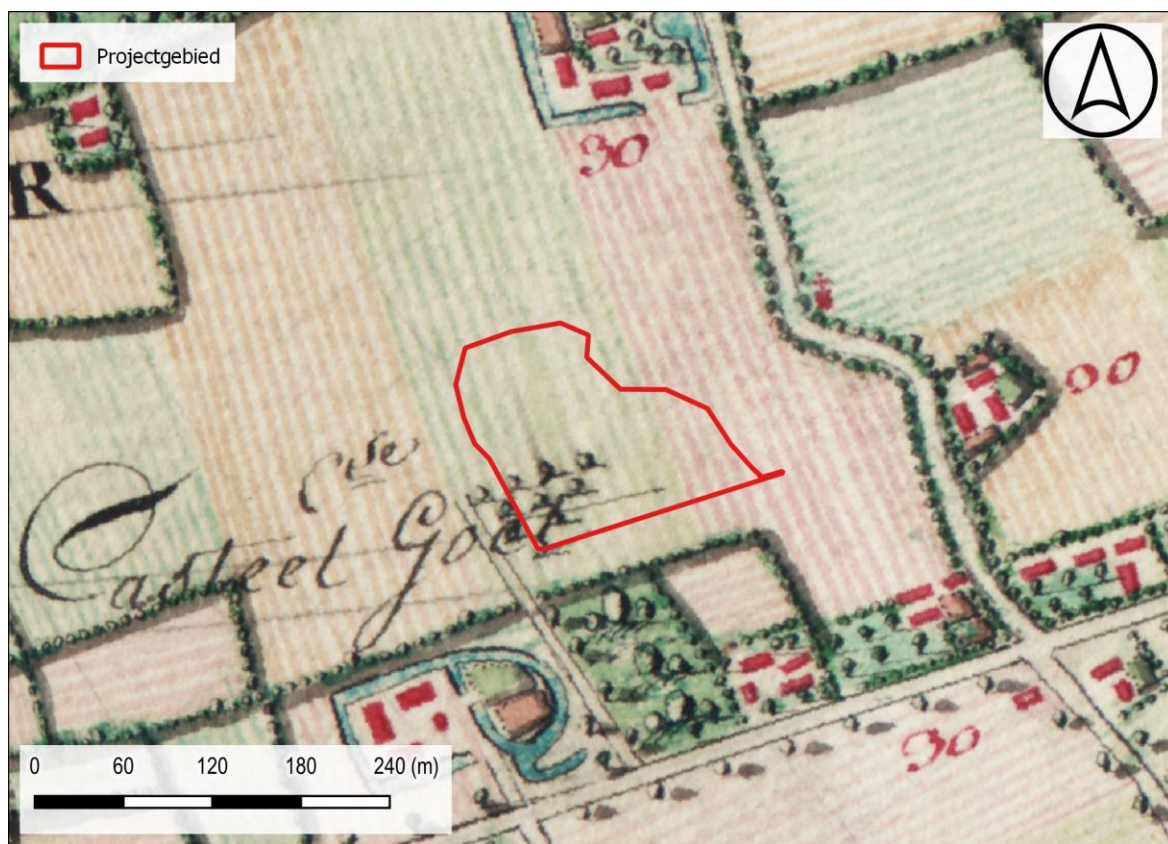
Op een vergelijkbare landschappelijke locatie, op de rand van de beekvallei van de Krommedijkbeek, is een nederzetting uit het laat-neolithicum gelokaliseerd. De eerste werd bewoond vanaf het neolithicum tot de late bronstijd; Men vond er een reeks ingeheide eiken palen, neolithisch materiaal zoals lemmers, schrapers, pijlpunten, kleine slagbijltjes, gepolijste splijtbijlen, een voorraad onbewerkte silexblokken, alles meestal in vuursteen van Spiennes en Obourg. Via luchtfotografie zijn tal van bronstijdgrafcirkels gelokaliseerd. Er zijn tevens vondsten geattesteerd die wijzen op menselijke aanwezigheid in de Romeinse periode.

De naam Dentergem is afkomstig uit de Frankische periode en gaat terug tot het Germaanse Dandiharinga (lieden van Dandihari) en haim (woning); Mogelijk vestigt een lokale heer zich omstreeks de 10^e eeuw op de plaats of in de omgeving van een centrale dorpshoeve, eventueel gelegen ten zuidoosten van het dorp, op de flanken van de vallei van de Oude Mandel, bij het mondingsgebied van de Speibeek. Het is niet onwaarschijnlijk dat het goed "Oude Walle" (cf. Gottemstraat nr. 18) vanwege de ligging vlakbij de dorpskern aan de basis ligt van het latere Dentergem.

De landbouwontginningen van deze vroege bewoners zijn wellicht te identificeren met kouterarealen. Op de hoge en droge plateaugronden ontwikkelen zich tussen de 7e en de 12e eeuw de kouters als eerste grote permanente bewerkte stukken grond. Door het gemeenschappelijk gebruik krijgen deze kouters reeds vroeg een open karakter. Dentergem maakt tijdens het ancien régime deel uit van de Kasselrij van Kortrijk. Deze is opgesplitst in vijf roedes. Samen met 18 andere parochies valt Dentergem onder de Roede van Tielt. Op het grondgebied liggen een 15 à 20-tal heerlijkheden verspreid, sommige slechts enkele ha groot. De belangrijkste drie zijn de heerlijkheid Dentergem, het Kapittel van Doornik en Oude Walle. Dentergem is van oudsher een landbouwgemeente. Naast de landbouwactiviteit is er in de 14e eeuw al sprake van een sterke verspreiding van de huisnijverheid zoals de linnenweverij.

De cartografische bronnen reflecteren een landelijke omgeving. Op de Ferrariskaart is ter hoogte van het plangebied geen bebouwing weergegeven, het terrein is weergegeven als akkerland. Zowel ten noorden als ten zuidwesten van het plangebied is een omweld hoevecomplex weergegeven. De zuidwestelijke hoeve krijgt op de Kabinetskaart de naam 'Casteel Goet'. Op het 19^e-eeuwse kaartmateriaal wijzigt dit in 'Ferme Coucke', het noordelijke complex krijgt de naam 'Brouwerijgoed'. Tevens is te zien dat het noordelijke deel van het plangebied wordt aangesneden door een noordoost-zuidwest gerichte voetweg. Het plangebied zelf blijft vrij van enige bebouwing. Op de oude kadasterkaarten is inderdaad ter hoogte van de lager gelegen zone een perceelsgracht aangeduid. Dit beeld is nog te herkennen op de luchtfoto van 1971. Op het beeld van de jaren '80 is deze toestand

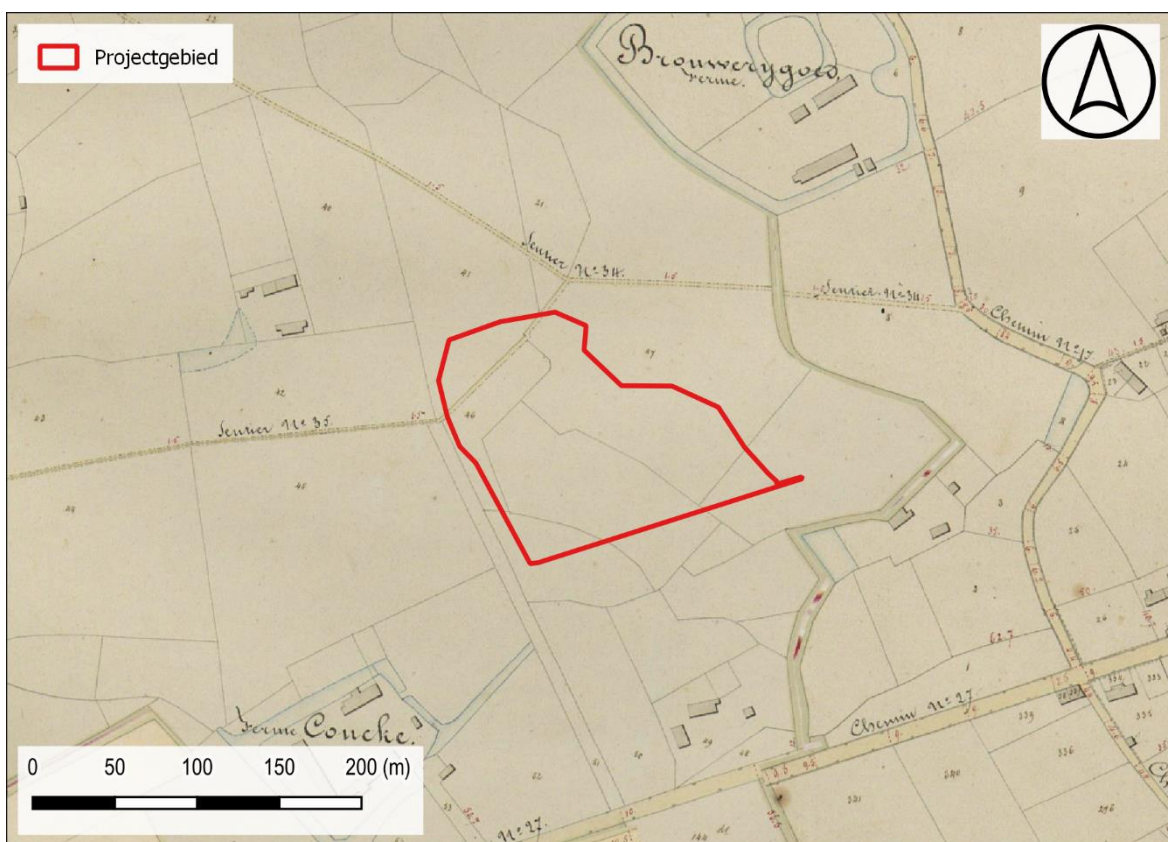
gewijzigd. Op jongere luchtbeelden is duidelijk de nattere zone ter hoogte van de oude gracht te zien.

Figuur 11: Situering projectgebied t.a.v. Ferrariskaart d.d. 1771-1778 (© geopunt)

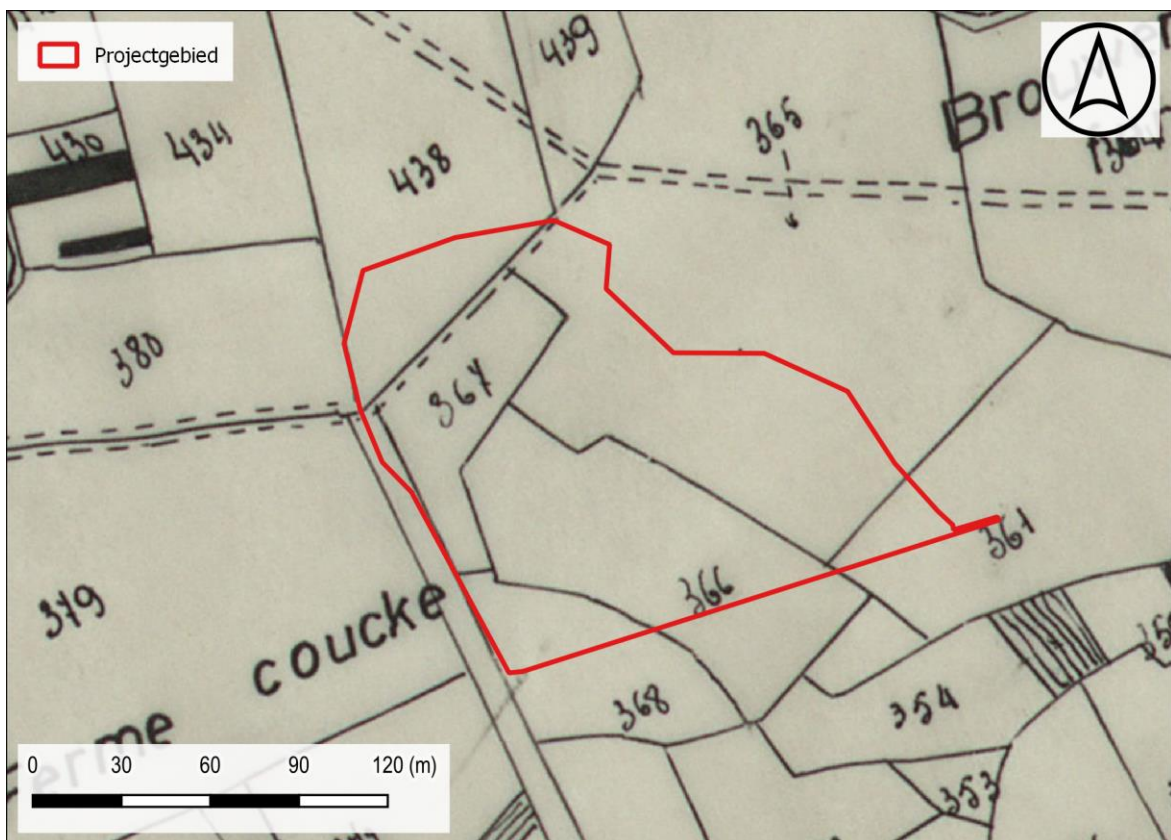
Figuur 12: Situering projectgebied t.a.v. Ferrariskaart d.d. 1771-1778 (© geopunt)

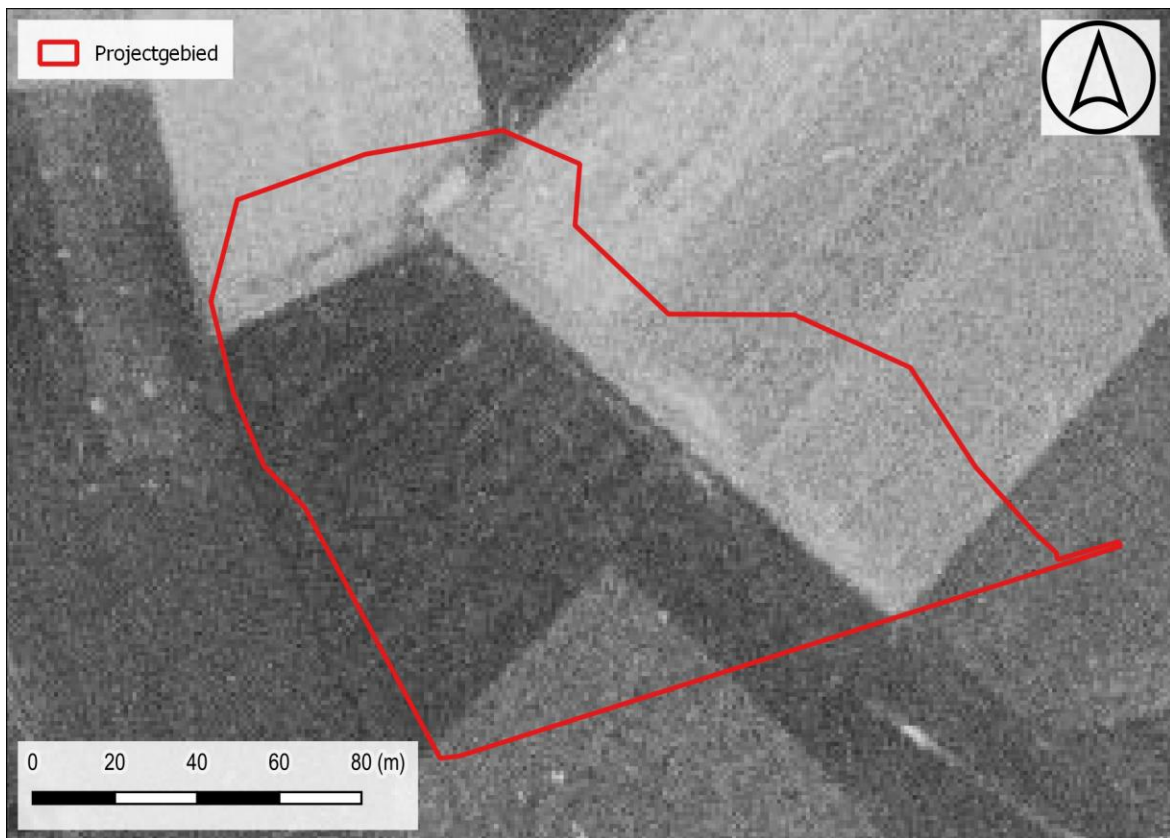
Figuur 13: Situering projectgebied t.a.v. Atlas der Buurtwegen d.d. 1840 (© geopunt)

Figuur 14: Situering projectgebied t.a.v. Vandermaelenkaart d.d. 1846-1854 (© geopunt)

Figuur 15: Situering projectgebied t.a.v. Poppkaart d.d. 1842-1879 (© geopunt)

Figuur 16: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. 1971 (© geopunt)

Figuur 17: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. 1979-1990 (© geopunt)

Figuur 18: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. 2000-2003 (© geopunt)

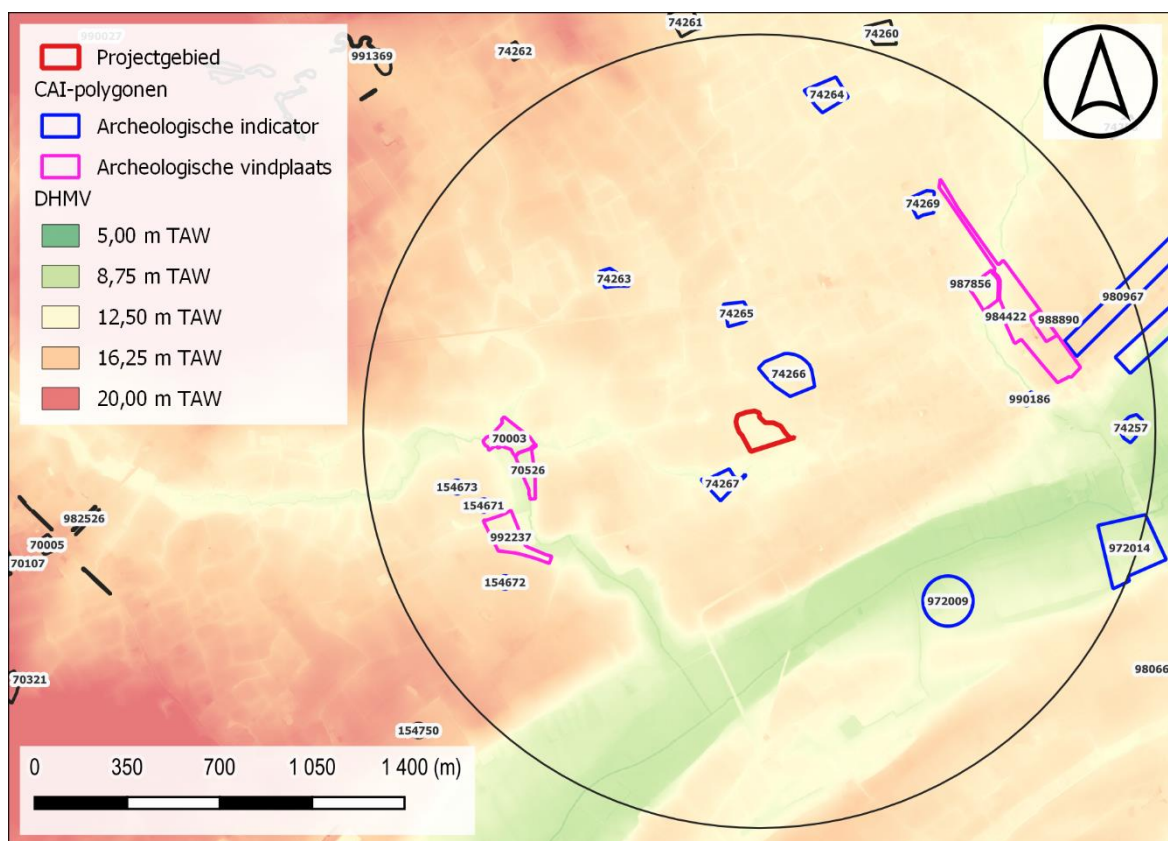
Figuur 19: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. 2008-2011 (© geopunt)

Figuur 20: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. meest recent (© geopunt).

1.2.3 Archeologisch kader

In de ruime omgeving zijn meerdere archeologische vindplaatsen gekend. Ten zuidwesten van het plangebied, aan de monding van de Krommedijkbeek in de Oude Mandel maakt de CAI melding van een 'paaldorp' dat bewoond zou zijn van het neolithicum tot in de bronstijd. Dit betreft waarnemingen die werden gedaan tijdens het rechtekken van de Krommedijkbeek. Tijdens deze controles zijn ook een hoeveelheid Romeinse vondsten gerecupereerd, waaronder bouw materiaal. Recenter onderzoek aan de Meulebeekstraat, vlakbij de veronderstelde neolithische occupatiezone bracht geen nederzettingssporen aan het licht. Bij het merendeel van de onderzoeken die werden uitgevoerd in de dorpskern van Dentergem, ten oosten van het plangebied, werden geen archeologisch relevante sporen of vondsten gemeld. Bij onderzoek aan de Statiestraat werden wel een reeks crematiegraven aangesneden die vermoedelijk te dateren zijn in de late ijzertijd of Romeinse periode. De ruime omgeving werd eveneens onderworpen aan luchtfotografische prospectie. Hierbij werden langs de Oude Mandelvallei meerdere vermoedelijke grafcircels waargenomen. Naast deze indicatoren voor oudere menselijke aanwezigheid zijn eveneens een groot aantal cartografische indicatoren van laatmiddeleeuwse en jongere omwalde hoeves aangeduid op het kaartbeeld van de CAI waaronder beide hoevecomplexen ten noorden en zuidwesten van het plangebied. Concreet wijzen de gekende vindplaatsen in de ruime omgeving op zo goed als doorlopende bewoning sinds het neolithicum.

Figuur 21: Situering projectgebied op het DHMV met aanduiding van de CAI-polygonen (©Geopunt).

I. Vindplaatsen

70003	Opgraving (2005); NK: 15 meter
-------	--------------------------------

	Neolithicum: reeks silex voorwerpen w.o. klingen, schrabbers, lemmers en afval Romeinse tijd: talrijke gallo-Romeinse dakpannen en aardewerk
70526	Controle van werken (1978), Opgraving (1899); NK: 15 meter Laat-neolithicum: nederzetting - één van twee dicht bij elkaar gelegen nederzettingen, zogenaamde "paaldorpen". De eerste werd bewoond vanaf het neolithicum tot de late bronstijd; Men vond er een reeks ingeheide eiken palen, neolithisch materiaal zoals lemmers, schrapers, pijlpunten, kleine slagbijltjes, gepolijste splijtbijlen, een voorraad onbewerkte silexblokken, alles meestal in vuursteen van Spiennes en Obourg; maal-en wrijfstenen; reeks gebruiksvoorwerpen in hertshoorn en enkele fragmenten van neolithisch vaatwerk. Bronstijd: metalen vondsten – aardewerk Romeinse tijd: vrij omvangrijke hoeveelheid tegulae en imbrices werd vastgesteld bij het toezicht op de werken voor het rechte trekken van de beek. 16e eeuw: munten Bron: Despriet P. (1978) Dentergem: neolithische en romeinse vondsten, in: Archeologie 1978/2, p. 59.
984422	Mechanische prospectie (2022) Het sporenbestand bestaat uit kuilen (paalkuilen), greppels, grachten, crematiegraven urnegraven, een kringgreppel en een wegtracé. Vier sporen werden als natuurlijk gedetermineerd. De sporen zijn verspreid aangetroffen over het volledige projectgebied, met uitzondering van de verstoorde zones in het zuiden. Het schaars aanwezige vondstmateriaal in combinatie met de aard van de sporen (crematiegraven) laat een datering van de sporen in de metaaltijden en Romeinse periode toe. Enkele sporen werden als (sub)recent gedetermineerd. Bron: De Raymaeker, A., Dupont, L. & Yperman, W. 2022: Nota: De resultaten van het proefsleuvenonderzoek aan de Woutergemstraat-Statiestraat te Dentergem, Studiebureau Archeologie bv, Tienen, 96.
987856	Mechanische prospectie (2023) Het effectief aangetroffen grondsporenbestand is uitsluitend samengesteld uit natuurlijke fenomenen en jong-antropogene bodemverstoringen gerelateerd aan de recente bouwactiviteit rondom het woonzorgcentrum. Ingaan op mogelijk spoorrelaties en -associaties is hierbij van geen meerwaarde of betekenis. Bron: Van De Velde, S. 2023: Verslag van Resultaten. Proefsleuvenonderzoek 2022C161, Dentergem - Mariaburcht, Ruben Willaert NV, Sint-Michiels-Brugge.
988890	Mechanische prospectie (2023) Bij het proefsleuvenonderzoek werden enkel verstoringen en bodemingrepen uit de 2e helft van de 20e eeuw en de 21e eeuw aangetroffen. Ze tonen een

	zeer sterke antropogene impact op het projectgebied. Oudere sporen (al dan niet versmeten of in situ) werden niet aangetroffen. De geattesteerde sporen en vindplaatsen in het voorgaand vlakdekkend onderzoek kennen geen doorlopen binnen de grenzen van het projectgebied. Er zijn geen archeologische vindplaatsen geattesteerd Bron: Deconynck J. & Slabbinck, F. 2023: Nota - Verslag van resultaten, proefsleuvenonderzoek 2023F355, Dentergem Woutergemstraat (RIVA). GATE bv, Aalter.
992237	Mechanische prospectie (2024) Tijdens het proefsleuvenonderzoek werd één ongedateerde gracht aangetroffen. Bron: Polfliet, B & Slabbinck, F. 2024: Nota Meulebekestraat 5 (Dentergem, West-Vlaanderen), Sint-Michiël-Brugge.

II. Indicatoren

74257	Indicator cartografie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
74263	Indicator cartografie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
74264	Indicator cartografie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
74265	Indicator cartografie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
74266	Indicator cartografie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
74267	Indicator cartografie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
74269	Indicator cartografie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
154671	Luchtfotografie; NK: 150 meter Bronstijd: grafcirkel

154672	Luchtfotografie; NK: 150 meter Bronstijd: grafcirkel
154673	Luchtfotografie; NK: 150 meter Bronstijd: grafcirkel
972009	Indicator cartografie Middeleeuwen: motteheuvel
972014	Indicator cartografie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
980967	Indicator cartografie; NK: 15 meter 17 ^e eeuw: geallieerd kamp in kader van de Negenjarige Oorlog (1688-1697)
990186	Indicator cartografie Late middeleeuwen: kerk

1.3 SYNTHESE FASE BUREAUONDERZOEK

De opdrachtgever plant het uitgraven van een gracht op een deel akkerland aan de Tijputstraat te Dentergem. Het volledige projectgebied heeft een oppervlakte van ca. 18 008 m² en wordt gebruikt als akkerland. De nieuwe gracht wordt uitgegraven langs de zuidelijke grens van het plangebied en heeft een oppervlakte van ca. 108 m². De vrijgekomen grond wordt verspreid over het volledige plangebied en ingeploegd. Er vinden geen bijkomende afgravingen plaats.

Dentergem is gegroeid vanuit een nederzetting op de rand van het Tielts Plateau en de vallei van de Oude Mandel. Het plangebied bevindt zich langs de westelijke rand van het huidige dorpsweefsel. De Quartairgeologische kaart geeft ter hoogte van het plangebied een profiel weer waarvan de top bestaat uit eolische afzettingen van het laat-Pleistoceen tot vroeg-Holoceen. Langs de zuidzijde van het onderzoeksgebied stroomt een naamloze aftakking van de Krommedijkbeek. De bodemkaart geeft ter hoogte van het plangebied een matig natte zandleembodem weer. Doorheen het plangebied is duidelijk een lagere zone te zien met noordwest-zuidoost oriëntatie die vermoedelijk terug gaat op een oudere gracht.

De cartografische bronnen reflecteren een landelijke omgeving. Op de Ferrariskaart is ter hoogte van het plangebied geen bebouwing weergegeven, het terrein is weergegeven als akkerland. Zowel ten noorden als ten zuidwesten van het plangebied is een omwald hoevecomplex weergegeven. De zuidwestelijke hoeve krijgt op de Kabinetskaart de naam 'Casteel Goet'. Op het 19^e-eeuwse kaartmateriaal wijzigt dit in 'Ferme Coucke', het noordelijke complex krijgt de naam 'Brouwerijgoed'. Tevens is te zien dat het noordelijke deel van het plangebied wordt aangesneden door een noordoost-zuidwest gerichte voetweg. Het plangebied zelf blijft vrij van enige bebouwing. Op de oude kadasterkaarten is inderdaad ter hoogte van de lager gelegen zone een perceelsgracht aangeduid. Dit beeld is nog te herkennen op de luchtfoto van 1971. Op het beeld van de jaren '80 is deze toestand gewijzigd. Op jongere luchtbeelden is duidelijk de nattere zone ter hoogte van de oude gracht te zien.

In de ruime omgeving zijn meerdere archeologische vindplaatsen gekend. Ten zuidwesten van het plangebied, aan de monding van de Krommedijkbeek in de Oude Mandel maakt de CAI melding van een 'paaldorp' dat bewoond zou zijn van het neolithicum tot in de bronstijd. Dit betreft waarnemingen die werden gedaan tijdens het rechtekken van de Krommedijkbeek. Tijdens deze controles zijn ook een hoeveelheid Romeinse vondsten gerecupereerd, waaronder bouw materiaal. Recenter onderzoek aan de Meulebeekstraat, vlakbij de veronderstelde neolithische occupatiezone bracht geen nederzettingssporen aan het licht. Bij het merendeel van de onderzoeken die werden uitgevoerd in de dorpskern van Dentergem, ten oosten van het plangebied, werden geen archeologisch relevante sporen of vondsten gemeld. Bij onderzoek aan de Statiestraat werden wel een reeks crematiegraven aangesneden die vermoedelijk te dateren zijn in de late ijzertijd of Romeinse periode. De ruime omgeving werd eveneens onderworpen aan luchtfotografische prospectie. Hierbij werden langs de Oude Mandelvallei meerdere vermoedelijke grafcircels waargenomen. Naast deze indicatoren voor oudere menselijke aanwezigheid zijn eveneens een groot aantal cartografische indicatoren van laatmiddeleeuwse en jongere omwalde hoeves aangeduid op het kaartbeeld van de CAI waaronder beide hoevecomplexen ten noorden en zuidwesten van het plangebied. Concreet wijzen de gekende vindplaatsen in de ruime omgeving op zo goed als doorlopende bewoning sinds het neolithicum.

Hoewel in de ruime omgeving van het plangebied zeer zeker uitgegaan dient te worden van een trefkans inzake archeologisch erfgoed wordt een doorlopend onderzoekstraject in dit geval als weinig zinvol geacht.

BIBLIOGRAFIE

LITERATUUR

Van Ranst, E. & Sys, C. 2000. Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen. Universiteit Gent.

KAARTMATERIAAL

Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden, Graaf de Ferraris [1771-1778]

Atlas der Buurtwegen d.d. 1842

Topografische kaart van Vandermaelen d.d. 1846 – 1854

Popp-kaart d.d. 1842-1879

DIGITALE BRONNEN

www.geopunt.be

<https://dov.vlaanderen.be>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be>

<https://cartesius.be>

<https://loket.onroerenderfgoed.be>

BIJLAGE

FIGURENLIJST

Figuur 1: Situering projectgebied t.a.v. GRB-basiskaart (© geopunt).....	4
Figuur 2: Situering projectgebied t.a.v. topografische kaart van België (© geopunt)	4
Figuur 3: Situering plangebied t.a.v. meest recente orthofotomozaïek (©Geopunt)	6
Figuur 4: Geplande werken weergegeven op de meest recente luchtopname (Bron: Geopunt).	7
Figuur 5: Situering projectgebied t.a.v. de Traditionele Landschappenkaart (Bron: Geopunt).9	
Figuur 6: Situering projectgebied t.a.v. Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (II) d.d. 2014 (© geopunt)	10
Figuur 7: Situering projectgebied t.a.v. Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (II) d.d. 2014 (© geopunt)	10
Figuur 8: Situering projectgebied t.a.v. Tertiair geologische kaart (© geopunt)	11
Figuur 9: Situering projectgebied t.a.v. Quartair geologische kaart (© geopunt)	11
Figuur 10: Situering projectgebied t.a.v. algemene bodemkaart van België (© geopunt).	12
Figuur 11: Situering projectgebied t.a.v. Ferrariskaart d.d. 1771-1778 (© geopunt)	14
Figuur 12: Situering projectgebied t.a.v. Ferrariskaart d.d. 1771-1778 (© geopunt)	15
Figuur 13: Situering projectgebied t.a.v. Atlas der Buurtwegen d.d. 1840 (© geopunt)	15
Figuur 14: Situering projectgebied t.a.v. Vandermaelenkaart d.d. 1846-1854 (© geopunt) ...	16
Figuur 15: Situering projectgebied t.a.v. Poppkaart d.d. 1842-1879 (© geopunt)	16
Figuur 16: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. 1971 (© geopunt)	17
Figuur 17: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. 1979-1990 (© geopunt)	17
Figuur 18: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. 2000-2003 (© geopunt)	18
Figuur 19: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. 2008-2011 (© geopunt)	18
Figuur 20: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. meest recent (© geopunt). ..	19
Figuur 21: Situering projectgebied op het DHMV met aanduiding van de CAI-polygonen (©Geopunt).	20

BOORLIJST

CHRONOLOGISCH KADER

